

Dit verslag kon samengesteld worden dankzij de medewerking van volgende strandjutters : G. De Laender, E. Vanloo, H. Van den Heuvel, R. Goethaels en S. Beke, C. Janssen, P. Govaere, G. Rappé, J.P. en E. Vanderperren, R. Billiau, A. Lams, Chr. Verscheure met M. Becuwe en L. Maene, R. Vanwalleghem, E. Eneman, R. Duchamps, F. Kerckhof. Zij gaven waarnemingen door voor het archief en zorgden er zo voor dat ondergetekende wat te schrijven had en u iets te lezen krijgt.

Uit de ontvangen waarnemingen werd een selectie gemaakt om het geheel niet te overladen. Wat echter geenszins betekent dat niet vermelde gegevens onbelangrijk zouden zijn!

Het voorliggende verslag loopt zowat tot eind oktober wat maakt dat er sinds het vorige (zie Strandvlo 1 nr.4) bijna een jaar verlopen is. En we mogen rustig zeggen dat 1982 in veel opzichten een merkwaardig jaar was. Een jaar waarin een aantal minder algemene soorten plots veel algemener werden, en heel wat organismen een massale bloei kenden.

Het begon allemaal met een bijzonder gunstig voorjaar met als gevolg een enorme plankton ontwikkeling. Dit in de lente normale verschijnsel was dit jaar zo opmerkelijk dat het zelfs de kranten haalde. Rond einde mei zag men dan ook in verschillende kranten foto's van rijkelijk schuimende golven onder de titel "Zee bloeit weer". Daarop volgde een ware kettingreactie. Het was alsof die planktonbloei zich voortzette doorheen de voedselketen. En een gunstige zomer deed er nog een schepje bovenop. Gevolg: voor veel organismen een uitzonderlijk jaar. Ook daarvan was één en ander, vooral dan i.v.m. commercieel interessante soorten, terug te vinden in de media. Zo was er in deze nazomer enorm veel haring en garnaal onder de kust. En 1982 was bovendien een uitzonderlijk mosseljaar. Bij de bespreking van de verschillende groepen zullen nog verdere voorbeelden gegeven worden.

Zoogdieren - Mammalia

Behalve het massale voorkomen deze zomer van de ons allen welbekende Homo sapiens al dan niet vergezeld van zijn trouwe gezel Canis vulgaris werden er nog verschillende andere zoogdieren aan onze stranden signaleerd.

Vooreerst de echte zeezoogdieren. Er overwinterde een jong zeehondje (Phoca vitulina) te Blankenberge. Dit is sedert 1950

niet meer gebeurd. Het maakte regelmatig tochtjes langs de kust en werd dan ook op verschillende plaatsen gezien. Op 7 maart zwam het bijvoorbeeld in amper 5 uur tijd van Blankenberge tot Oostende. Nog een zeehond werd waargenomen op 27.6 op het strand van De Panne. En begin september werd een jong zeehondje aangetroffen in de haven van Oostende. Dan was er nog het aanspoelen op 27.4 van een levende bruinvis (Phocoena phocoena) te Blankenberge. Het betrof een vrouwelijk exemplaar.

Opmerkelijk waren voorts enkele meldingen van de muskusrat (Ondatra zibethicus) allemaal van maart. Op 7.3 kwam van dat knaagdier een individu uit zee gezwommen te Knokke waar het door een toerist werd doodgeklept. Een intact exemplaar lag op 8/9.3 in de vloedlijn tussen Oostduinkerke en De Panne. Tenslotte lag er een dood exemplaar op 26.3 in de vloedlijn te Nieuwpoort.

Een bruine rat (Rattus norvegicus) werd op 27.3 zwemmend op zee waargenomen vanop het Oosterstaketsel te Oostende.

Rankpotigen - Cirripedia

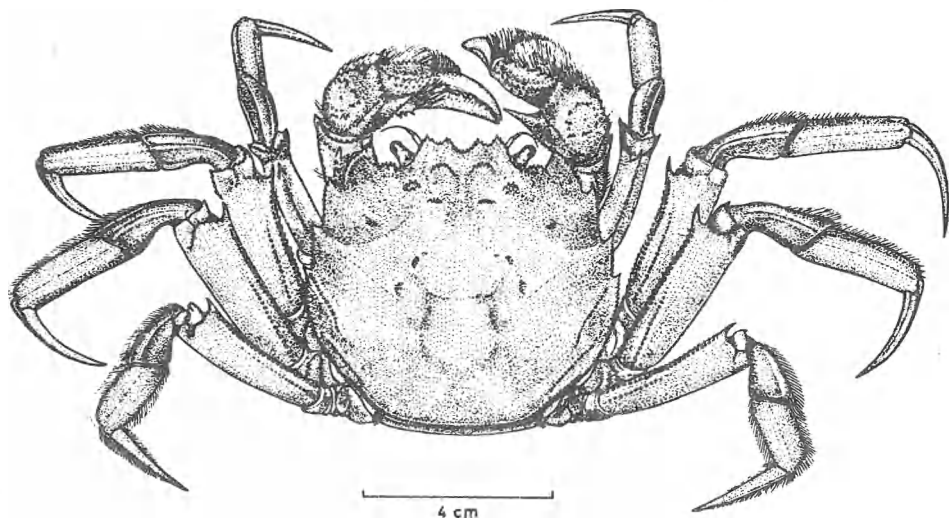
De zeepokken kenden een uitzonderlijk rijke zaadval. In de periode maart - april waren praktisch alle geschikte substraten bezet met jonge individuen. Te De Panne bvb. overdekten op 15/16.4 exemplaren van 1-2 mm doorsnede massaal allerlei substraten als stenen, wieren, zeevinger, roggenkapsels, enz. Ook de golfbrekers rond Oostende waren in die periode helemaal overdekt met jonge zeepokken. Later stierven er echter veel af doordat ze waarschijnlijk te dicht op elkaar leefden en elkaar in hun groei belemmerden. Het is dan ook niet verwonderlijk dat rond einde mei o.a. te Oostende het aanspoelsel wit zag van de miljoenen zeepokfragmenten, voornamelijk van de langgerekte hongervorm.

Kreeften, krabben, garnalen - Decapoda

Een goed jaar ook voor de krabben, getuige het op sommige momenten massaal aanspoelen van vervellingshuidjes en dekschilden, een bewijs van hun explosieve ontwikkeling. Twee soorten werden dit jaar opvallend meer waargenomen: de noordzeekrab (Cancer pagurus) en het breedpootkrabbetje (Portunus latipes). Van deze laatste werden in het voorjaar vooral kleinere exemplaren en vervellingen gevonden, vanaf juli tot september levende volwassen individuen dikwijls gekruidd. De gewone strandkrab (Carcinus maenas) was ook merkkelijk talrijker dan andere jaren.

De gewone zwemkrab echter (Macropipus holsatus) was niet merkbaar algemener.

Van de fluwelen zwemkrab (Macropipus puber) lagen een tiental scharen en poten in aanspoelsel tussen Mariakerke en Middelkerke op 27.12.'81. De andere waarnemingen van deze soort komen van de Westkust : één schild op 1.1.'82 te De Panne, 12 schilden (grootste 76 mm breed en 56 mm lang) en 3 scharen met vleesresten eveneens te De Panne op 31.1. Dan nog op 25.3 een schaar (De Panne) en een looppoot (Oostduinkerke).

Eriocheir sinensis

De twee vondsten van de Chinese wolhandkrab (Eriocheir sinensis) zijn zeker het vermelden waard. De eerste betrof een levend mannetje dat op 1.11.'81 gevestigd werd door een strandvisser te De Panne. De tweede was van een dood en beschadigd exemplaar, eveneens een mannetje, met carapaxbreedte van 65 mm. Het lag in de vloedlijn te Oostende ter hoogte van de Thermen.

Slechts één vondst van de helmkrab (Corystes cassivelanus) nl. van een dood, maar gaaf vrouwtje, gevonden in aanspoelsel te Raversijde.

Op 23.1.'82 werden te De Panne een zeekreeft (Homarus gammarus) en een Noorse kreeft (Nephrops norvegicus) gevonden, beide dood. Jammer genoeg zal de vinder gedacht hebben. Van de laatste soort werden ook nog scharen en een staart gevonden op 24.3 te Nieuwpoort. Een op 24.3 aangespoeld wulkennest te Nieuwpoort leverde

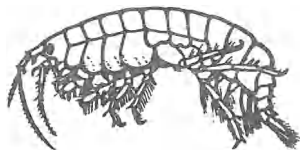
een porseleinkrabbetje (Pisidia longicornis) op.

Verschillende waarnemingen van de heremietkreeft (Pagurus bernhardus). Op 31.1 vijf levende exemplaren tussen Knokke en Heist, vijf dode exemplaren te De Panne op 8/9.3, twee levende exemplaren te Oostduinkerke op 28.3 (garnaalkruiers) en één levend te Oostende Opex op 22.4 (kruier). Te Nieuwpoort waren er op 23.3 veel resten te vinden van de gewone heremietkreeft evenals één klein exemplaar, uit z'n schelp gevallen, van een andere soort nl. Diogenes pugilator.

Zoals reeds eerder gezegd, veel garnaal (Crangon crangon) dit jaar. Een ringsprietgarnaal (Pandalus montagui) zat op 22.4 in het net van een kruier te Oostende Opex. In het vissersdck van Oostende werd op 27.7 de gewone steurgarnaal (Palaemon elegans) en enkele dagen later, op 29.7 in de havengeul van Oostende, een exemplaar van Palaemon serratus. Uit de Spuikom van Oostende werden op 25.7 enkele kleine exemplaren van de gewone steurgarnaal en van de brakwatersteurgarnaal (Palaemonetes varians) ge-vist. De laatste soort was er later, op 5.9 massaal te vinden.

Vlokreeften - Amphipoda

De hele zomer, vanaf juni was de sprinkhaanvlokreeft (Gammarus locusta) massaal aanwezig, als nooit tevoren, in de Oostendse Spuikom. Overdag hielden de dieren zich stil en overdekten ze in dikke pakken alle mogelijke vaste substraten. 's Nachts zwommen ze rond, in een wriemelende massa van duizenden en duizenden individuen. Eén enkele schep leverde meteen een paar honderd exemplaren op. De dieren verspreidden zich ook in de haven en de verbinding van de Noord Ede en de zee. OP 22.7

Gammarus locusta

waren bijna uitsluitend vrouwtjes aanwezig. In september nam het aantal dieren toch sterk af.

Haustorius arenarius, een vrij grote gravende vlokreeft, werd met twee individuen gevonden in kellen op het strand van de Vosseslag te De Haan. (4.9.'82)

Pissebedden - Isopoda

Weinig waarnemingen van deze groep. Idotea baltica, de gewone zeepissebed, was aanwezig op 4.9 zwemmend in zee ter hoogte

van de Vosseslag. Verder waarnemingen van de gewone agaatspisebed (Eurydice pulchra) en de bleke agaatspisebed (E. affinis)

Aasgarnalen — Mysidacea

De buigzame aasgarnaal (Praunus flexuosus) was algemeen op 27.7 in het vissersdijk te Oostende.

Stekelhuidigen — Echinodermata

Tweemaal werden dode exemplaren van de zeeklit (Echinocardium cordatum) gemeld allebei te De Panne : op 23.1 één exemplaar en op 8/9.3 vier exemplaren .

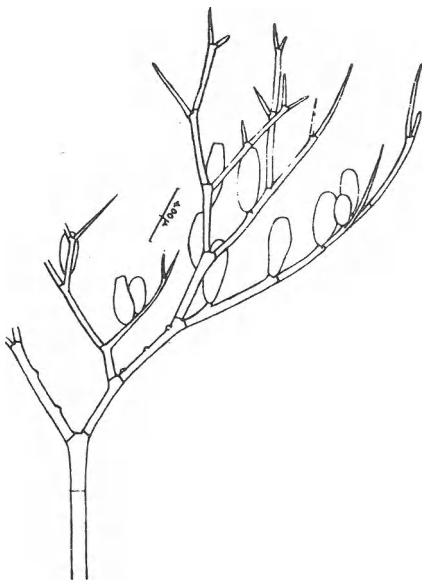
De gewone slangster (Ophiura texturata) werd een aantal maal gevonden. De Panne 1.1 '82 één dood exemplaar, en op 15/16.4 algemeen levende exemplaren in de vloedlijn. Twee levende exemplaren lagen op 27.12 '81 in aanspoelsel te Mariakerke. Te Raversijde op 17.4 en 12.6 telkens één levend, evenals te Nieuwpoort op 24.3 . Nog te Nieuwpoort op 27.3 twee levende exemplaren uit het net van een paardevisser.

De gewone zeeëgel (Psammechinus miliaris) werd vijf maal gevonden. Tweemaal te De Panne : op 23.1 één dood en op 15/16.4 twee levende exemplaren in de vloedlijn. Te Raversijde een dood exemplaar op 31.5 en twee dode exemplaren zonder stekels in aanspoelsel aan de laagwaterlijn op het strand van de Halve maan te Oostende (25.7). De soort was algemeen te Oostende ter hoogte van de Hydro op 2.6 in aanspoelsel.

Verder werden nog het zeeboontje (Echinocyamus pusillus) en de gewone zeester (Asterias rubens) regelmatig gemeld. Deze laatste soort was bijvoorbeeld in mei vrij algemeen te vinden in de vloedlijn tussen Mariakerke en Raversijde.

Borstelwormen — Polychaeta

De gewone soorten als het goudkammetje en de schelpkokerworm werden vrijwel steeds gevonden echter niet in opmerkelijke aantallen. De kokers van de perkamentkokerworm (Chaetopterus variopedatus) waren niet algemeen en slechts éénmaal werd de slijkkokerworm (Sabella pavonina) gevonden. Het betrof dan wel een koker met een levend individu en dit te Nieuwpoort op 24.3. Zeker te vermelden is de vondst van één dode en twee levende zeemuizen (Aphrodite aculeata) op 15/16.4 langs de laagwaterlijn tussen De Panne en Bray-Dunes.

Vesicularia spinosa

Mosdiertjes — Bryozoa

Een kolonie van de blaascelpoliep (Vesicularia spinosa) spoelde aan op 23.1 tussen De Panne en Bray-Dunes. Het bladachtig hoornwier (Flustra foliacea) was vrijwel steeds algemeen, de beide vormen van de zeevinger (Alcyonidium) waren minder talrijk en minder algemeen.

Kamkwallen — Ctenophora

Het zeedruifje (Pleurobrachia pileus) werd nog waargenomen op 21.11.'81, en verscheen opnieuw in februari 1982 tot juni, in steeds toenemende aantallen. Vooral rond 15-20 mei was de soort massaal langs heel onze kust. En dan waren er nog de vondsten van het mijterkwalletje (Beroë gracilis), zie Strandvlo 2(3).

Kwallen — Scyphozoa

Deze volgden elkaar weer op in de tijd. De oorkwal (Aurelia aurita) kwam voor vanaf ongeveer 15.5 tot 20.7 met een hoogtepunt in juni. De kampaskwal (Chrysaora hyoscilla) werd gemeld van 24.7 tot 15.8, rond deze laatste datum was ze erg algemeen. Van de zeepaddestoel (Rhizostoma pulmo) werden nog in november '81 enkele exemplaren waargenomen. In 1982 was ze lang niet zo algemeen als vorig jaar. Er was ook geen massale stranding. Vondsten vanaf eind augustus tot oktober, telkens enkele exemplaren. Haarkwallen werden weinig waargenomen. Te Oostende enkele op 29/30.5 en 5.6 en vrij algemeen op 13.6. Wel werd één enkel individu van de gele haarkwal (Cyanea capillata) aangespoeld gevonden op 20.7 te Raversijde.

Vervolg met de wieren, vissen en weekdieren in het volgende nummer!